

Zákon radosti /Simchat Tóra/
Plesejte, děti, s praporky a písní,
tančete, muži, učení a přísní,
je Zákon, který přesahuje měš i tebe,
abys jej nepošlapal jako čisté nebe,
výš pnul se k němu, nikdy nedosáhl,
a neskloněn, po této zemi táhl!

František G o t t l i e b

Maďarsko. Sándor Fekete na stránkách maďarského týdeníku "Új Tuekoer": Často se přesvědčují, že relace vysílané zahraničními stanicemi v maďarském jazyce vysílají vlastně vážné informace. A právě takové, které se v Maďarsku dostávají ke čtenářům s opožděním, rovněž i v televizi a posluchačům očekávají: cích řádný chod prostředků masové informace a co vážnějšího - informace, které v Maďarsku mají charakter "deficitového artikulu". Maďarští obyvatelé, ne vždy dostávají potřebné množství informací. Od času do času a s pravidelností v kritických okamžicích jsou jich pozbaveni. Tygodnik Powszechny 20/87.

ČSSR. Charta 77/35/87:Apel Prezidentu ČSSR. V Praze 5. května 1987.

V letošním prvomájovém průvodu v Olomouci dělníci Tomáš Hradílek a Rudolf Bereza rozvinuli transparent s nápisem, kterým chtěli své spoluobčany na něco podstatného upozornit. Nápis sděloval: "Charta 77 vybízí k občanské kuráži". Za tento čin byli oba spolu s Michalem Mrtvým zatčeni a mají být souzeni, údajně pro výtržnictví. Jejich výzva byla vlastně obsažena už v dokumentu Charty 77 Slovo ke spoluobčanům v lednu letošního roku. Tento dokument měl velký ohlas, ale nevyvolal žádný zásah ze strany státních orgánů. Během prvomájového průvodu v Olomouci však výzva k občanské cívaze vyvolala zcela neoprávněnou reakci příslušníků SNB.

V jakém právním chaosu to žijeme? Řadoví občané nesmí na veřejném shromáždění projevit svůj oprávněný názor přesto, že jsou k tomu vládou často vybízeni! Jak to, že v zemi, která si říká socialistická, v níž takovým způsobem projevovali své názory už průkopníci socialismu a čeští vlastenci v minulém 19. století, a to tváří v tvář rakousko-uherské monarchii, nesmí projevit svůj názor dělníci konce stoletídvacátého?

A kdo vlastně smí u nás kritizovat podstatné nedostatky, kdo smí vyzývat k odvaze - a kdo nesmí? Mohou to vše snad jen nejvyšší představitelé? Může to snad jen oficiální tisk, který se podobnými výzvami jen hemží?

Občané chtějí vědět, komu je vlastně povolena kritika negativních jevů, k níž neustále ve svých projevech vybízíte? Kam až lze jít v úsilí o demokratickou naši život, kterou naše země potřebuje jako vláhu v suchopáru?

Tomáš Hradílek a Rudolf Bereza patří k těm moravským dělníkům, kteří koncem dubna t.r. svým otevřeným dopisem vyzvali prezidenta, aby abdikoval. Dopis se setkal s velkým zájmem u čs. občanů proz svou jasnou řeč a otevřenost. Vyjádřili v něm slušnou formou svůj kritický názor na poměry v naší zemi, navrhli počátek cesty, kterou by se její přeměna měla ubírat. Také na takový názor mají právo! Není přece možné trestat lidi za to, že napíší panu prezidentovi či jinému představiteli, a že se kriticky vyjádří k jeho vládě!

Bude-li trestní stíhání tří moravských dělníků pokračovat, bude to důkazem, že občané, kteří přijmou pozvání do prvomájového průvodu, nesmějí v něm demonstrovat svůj skutečný názor.

Pak použijeme svého ústavního práva a uskutečníme manifestační průvod za jejich propuštění.

Jan Litomiský, ~~mladší~~ Libuše Šilhánová, Josef Vohryzek, mluvčí Charty 77. Kráče

Anglie. Ženy z mírových táborů v Greenham Common budou mít konečně útulek před policejním a exekučním šikanováním - podařilo se jim koupit malý kousek soukromého pozemku v těsné blízkosti americké raketové základny...ckresní správa blízkého města Newsbury, nepřátelsky naladěná proti mírovým aktivistkám chtěla pozemek koupit sama, ale obyvatelky táborů shromáždily všechny své prostředky a příspěvky poskytované mírovými organizacemi a přeplatily ji. Daly za svůj budoucí útulek 3250 liber, desetkrát víc, než byla odhadní cena.RP 18.4.

Polsko. Piotr Wierzbicki: Buďte vycházet oficiální časopis "Res Publica". Už se těším a od začátku se mi zamlouval ten úmysl. V souvislosti s časopise "Res Publica" bylo přinejmenším ve Vaššavě, trochu hádání a debat. Já jsem v té kampani zlych jazyků účast nebral. Obořovali se na redaktora, že "v takové situaci" si chce zařídit vlastní časopis. Nemohl jsem se nadevit k jakým vrcholům může dojít bezmyslnost spojená s typickou polskou nechtí k lidem, jimž daří: a právě v buši naší nemožnosti někdo zkouší založit soukromý záhon vlastní a ukazuje se, že je to hodno pobouření. Předhazovali redaktorovi, že si ten časopis chce zařídit pro sebe. Skandál! V Polsku přece nic není možno zařídit pro sebe. Je možno zde zařídit pouze pro národní kulturu, pro Polsko, pro Evropu. A mně se vlastně právě to nejvíce líbilo, že je to záležitost privátní. Kdybych se ještě dozvěděl, že redaktor chce na tom časopise vydělat majetek, byl bych přímo unesen. Těším se z toho časopisu, neboť mám naději, že to bude počátek: že se najdou jiní podnikaví redaktori, kteří i proti pomluvám si zařídí časopisy a vydavatelství, nekonečně politické, rovněž tak úplně apolitické ale především soukromé, ve kterých bez roty direktorů, předsedů a náčelníků s budou vydávat zajímavé knížky i noviny. Tygodnik Powszechny 20/87.

Polsko. Kisiel: Pan Andrzej Wasilewski na téma bílých míst v historii polsko-ruské řekl: "Bylo rozhodnuto, že v polovině května se sejde na prvním pracovním setkání speciálně k tomu účelu povolána Historická komise, složená z čelných specialistů polských a sovětských. Je očividné, že vyjasnění takových vážných otázek není možné svěřit amatérům". Zářijovou kampaň /a žádnou "obrnou válku"/ jsem prožil jako poddůstojník v 9. pp Legionů na trase Zamosc - Hrubieszow - Uscilug - Kowal - Hrubieszow. Den 17 a 18. září jsem prožil na nádrovích kasáren v Kovelu, což jsem už párkrát popsal. Ptám se upřímně, jestlipak se počítám v této oblasti ke specialistům či k amatérům. Tygodnik Powszech, 20.

Čína. Člen stálého výboru politického byra ÚV KS Číny a předseda Ústřední poradní komise KS Číny Teng Siao-pching potvrdil, že Čína se bude i nadále pevně řídit zásadou "jeden stát - dva systémy". V souladu s touto politikou se počítá s tím, že na území ČLR budou existovat zvláštní administrativní oblasti ve kterých bude prakticky zachováno kapitalistické zřízení... Teng Siao-pching prohlásil, že po navrácení Hongkongu se politika "jeden stát - dva systémy" nebude měnit 50 let. "Dodám, že po uplynutí zmíněných 50 let tím spíš nebude třeba měnit zřízení, které tam existuje". Rudé právo 18.4.1987.

ČSSR. Slavoj Brokeš, vedoucí tajemník OV KSČ v Jičíně: Byla na 5. zasedání položena i otázka, jak volit stranické orgány? Osobně si myslím, že nic nebrání tomu, aby se funkcionáři stranických orgánů a organizací volili tajně. Myslím, že už na příštích výročních schůzích základních organizací a stranických konferencí takovou volbu můžeme zkusit. Napadají mne tři postupy: např. navrhnout kandidáta a volit ho tajnou volbou. Současně uplatnit povinnost jít za plentu. Nebo mít více kandidátů a volit stejným způsobem toho, který nejlépe obstojí. A konečně třetí: návrh by nebyl připraven žádný, měl by vyplynout z přímé iniciativy členů voleného orgánu... Rudé právo 22.4.87.

ČSSR. Josef Šimon, básník: ...Pracující v továrnách, družstvech, ústavech školách a tak dále svou mravenčí prací, každodenní dřinou však nemohou plně vykompenzovat chyby v řízení, které se vršily odshora dolů. Vypadá to x jako choroba. A ona to skutečně choroba je, choroba ve společenských podmínkách... To se nesmí opakovat. I u nás se demokracie jako základní trvalá dimenze socialismu musí stát základnou morálního očišťování společnosti. Rudé právo 22.4.

ČSSR. Ing. Stanislav Vácha, CSc., spisovatel: ...Ano v minulosti jsme dosáhli nesporně úspěchů v našem rozvoji, ale velice mnoho jsme také prohospodařili... Naše národní hospodářství se stalo ekonomikou nezájmu... Jak může naše Škodovka svou výrobou 100 až 200 tisíc vozů ročně konkurovat evropským výrobcům, kteří produkují každý miliony vozů ročně... Léčba nebude snadná. To také proto, že proti ní stojí síly, které různým způsobem na daném stavu příživničili, ale také pohodlní, kteří mají z náročné změny obavu... Jsou to však problémy, jimž si nemůžeme dovolit se vyhnout. Máme jen dvojí volbu: buď jít vpřed k leninské náročnosti, nebo prohloubit své zaostávání... Chceme-li vpřed máme jen jednu volbu. Nesmíme připustit, aby se přestavba stala "přestrojením", jak si někteří překládají to vážné slovo perestrojka. Rudé právo 25.4.87.